

მარინე ჩიტაშვილი

პროფესორი

ფსიქოლოგია

სექცია: ფსიქოლოგია

რისთვის არის ფსიქოთერაპია?

ფსიქოთერაპიული ინტერვენციების მრავალფეროვნება მეოცე საუკუნის ბოლოს და ამ საუკუნის დასაწყისში დიდ გარღვევებს პირდება მის პოტენციურ მომხმარებლებს, რომელთაც საკუთარი პრობლემების გადასაჭრელად ან მოსაგვარებლად 'ჯადოსნური ჯოხის' ძიებაში დიდი დრო აქვთ დახარჯული. ყოველი ახალი ფსიქოთერაპიული მიმდინარეობა თუ სკოლა უფრო და უფრო მეტად შორდება ვერიფიკაციის პარადიგმას და საკუთარ ტექნიკას ყოვლისმომცველ პანაცეად აცხადებს. მეორე მხრივ, ჩარევის სპეციფიკურ ტექნიკებზე ორიენტირება ყურადღების მიღმა ტოვებს ადამიანს, როგორც თავისუფალ არსებას, რომელიც ერთი მხრივ, არის სოციალური აქტორი და მეორე მხრივ, მისი ქმედებები ინტერპრეტაციის მრავალფეროვნებას წარმოშობს როგორც თავად ამ ადამიანის, ისე მის გარშემო მყოფთა თუ თავად ფსიქოთერაპევტის მიერ. თუ მოვლენის, ამ შემთხვევაში, 'პრობლემური ქცევის' მინიმუმ სამი ინტერპრეტაცია არსებობს, რას ეყრდნობა ფსიქოთერაპევტი, რომელიც ცდილობს ინტერვენციის საფუძველზე ადამიანის მიერ პრობლემის მართვის უკეთეს მოდელს მიაღწიოს. ფსიქოთერაპევტს, რომელმაც საუბრით უნდა მიაღწიოს შედეგს, რადგან ის ვერ გასცდება თავისი პროფესიული მოქმედების საზღვრებს, გადასაწყვეტი აქვს რას უნდა მიაქციოს ყურადღება - ადამიანს თუ დარღვეულ ქცევას. სხვა სიტყვებით, რა უნდა აინტერესებდეს მას სიმპტომი, რომელსაც აღწერს DSM-5 კრიტერიუმებით, რაც უზურნველყოფს მისი სამუშაოს ანაზღაურებას სადაზღვევო სისტემის მიერ, თუ მოუსმინოს ადამიანს და მის ამბავს, რომელმაც შეიძლება 'პრობლემური ქცევა' საზრისული გახადოს; ან სიტუაციურ/გარემოს ტემპს დაყვეს და დროში სწრაფად გაუმჯობესებისათვის, კრიზისული ინტერვენციების მსგავსად, მართვად ტექნიკების დასწავლასა და ქცევის კონტროლის დამატებითი უნარები განავითაროს, ან სულაც ღრად სწამდეს, რომ მხოლოდ კოგნიტური სქემების რესტრუქტურისაჩიით შეიძლება პრობლემის მოხსნა. ყველა ამ შემთხვევაში, დარღვეული იქნება ფსიქოთერაპიის ძირითადი პრინციპი, რომელიც განმარტებულია, როგორც „საუბრით მკურნალობა სამედიცინო საშუალებების ნაცვლად“, რაც სხვა სიტყვებით ნიშნავს გარედან ინტერვენციას ინდივიდის გაუთვალისწინებლად და ფსიქოთერაპიას გადააქცევს ვისთვის ორიენტირებული პროცესის ნაცვლად [კონკრეტული ადამიანის ფენომენი], რისთვის, უსულო და კონკრეტული სუბსტრატის არმოქმე, აბსტრაქტული და განზოგადებული დარღვეული ქცევის გასაუმჯობესებელ ტექნიკად [სიმპტომის მოსახსნელად აქ და ამჟამად არსებული ცოდნა გამოყენებადი ინტერვენციების შესახებ]. ადამიანის, როგორც ფსიქოთერაპიულ დიალოგში, მონაწილე მეორის დაკარგვა და მისი ამბის მხოლოდ ინსტრუმენტულ იარღად გამოყენება მისივე ქცევის მოსაგვარებლად ქმნის ერთგვარ ილუზიას და აკმაყოფილებს ფსიქოთერაპევტთა გაუცნობიერებელ 'მესიანიზმს' და ქმნის ფსიქოთერაპიისა თუ ფსიქოთერაპევტის 'ყოვლისშემძლოების' წარმოდგენას, რომელიც არაფერით განსხვავდება მესმერიზმისაგან. პრაქტიკოს ფსიქოლოგთა [კლინიკურ ფსიქოლოგთა] მომზადებისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს არა მარტო რომელიმე ერთი მიმართულებით ინტერვენციების სრული რეპერტუარის სწავლება, არამედ უნდა იყოს ადამიანის, როგორც თავისუფალი და მნიშვნელობის შემქმნელი,

რეფლექსიურობის მქონე არსების, ფსიქოთერაპიული დიალოგის სრულფლებიანი წევრის, ადგილის შენარჩუნების უზრუნველყოფა ფსიქოთერაპიულ სეანსში, რაც დააბრუნებს ფსიქოთერაპიას კონკრეტულ ადამიანთან და აქცევს მას პროცესად 'ვისთვის ფსიქოთერაპია'.